

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " " " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " " " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legjutányosabban számítottak.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szemeli részét illető közlemények küldendők:

Hochu-sutca 42. szám.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdá-jába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adtnak vissza.

A leányiskolák fejlesztése.

IV.

Minden tanítézt annyit ér tulajdonképen, amennyit érnek szakavatottságuk, buzgalomuk, odaadásuk és rátermettségükéül fogva azon tanerők, kikre az intézet vezetése és gondozása lett bízva.

Epen ezért komoly és nagy kérdés, mint lehet a felállítandó polgári leányiskolák számára megnyerni és biztosítani oly tanerőket, kik a hozzájuk fűzött varakozásnak tejes mértékben megfeleljenek, s az intézet beiszervezésének helyes és üdvös voltját biztosítják?!

Ha e kérdés nem nyer helyes megoldást, az intézet fennállhat, de czélt vele nem érhet senki.

Kikre bizzuk tehát a polgári leányiskola vezetését és tanítását?!

Kétségtelen, hogy *nökre kell bízni*, kik a női erényeket, gondolkodást, foglalkozásokat és természetet teljesen ismerik, s kik nemcsak szóval, de példájuk által is oktatják növendékeiket a nőiségre s azon erényekre, melyek egy nőnek díszét és ékességét képezik. Ez ma már oly kérdés, mellyel alig kell bővebben foglalkozni.

De ha nőkre kell bízni ily tanítézet vezetését és gondozását, akkor felmerül még a kérdés a világi vagy pedig a szerzetesnők alkalmazása czélszerűbbé?!

E kérdést szintén megoldotta már a tapasztalat: mert bár legnagyobb elismeréssel adozunk a világi tanítóknak munkássága és tanítói önfeláldozása iránt, még is tagadhatlan, hogy *annyi önfeláldozást ezektől sohasem várhatunk*, mint azon szerzetes nőktől, kik nem a díjazás kiérdemléseért, (mert az náluk számba sem jön,) hanem Isten iránti szeretetből vállalkoznak a tanításra és nevelésre, s *kik még önmagukról, saját hajlamaik és akaratukról is lemondva, egészen és kizárólag a gyermek nevelésnek élnek*, s ennek szentelik egész életüket, minden tehetőségüket, minden gondolatukat, s minden idejüket.

Ennyi önfeláldozást s ennyi áldozatot más ki sem hozhat, és ha *vállalosságáról, önmegtartóztatásáról, engedelmességéről, házias egyszerűségéről s más oly női erényekről van szó, melyek a keresztény módon nevelt nőnek legszebb ékességét képezik*, példát ezekben szintén alig nyújthat valaki oly állandóan és oly mértékben, mint ezt a szerzetes nőknél láthatjuk.

Ez okozza, hogy még az ugynevezett szabadabb gondolkozású szülők is apácákhoz és zárdaakhoz viszik leánykáikat, s hogy *Baján is oly tisztelettel, szeretettel és ragaszkodással visztelnek a legelközből családok azon igénytelen szerzetesnők iránt*, kik annyi szeretettel, annyi önfeláldozással, annyi odaadással és annyi eredményes munkádnak majd másfél évtized óta belvárosi leányiskoláinkban.

Ha pedig ez így van, akkor ez ismét egy *nyabb indok*, hogy ne küldjünk el a polgári leányiskolát az elemi leányiskolától, hanem ellenkezőleg ennek kibővítése és tágítása mellett létesítsük a polgári iskolát annál is inkább, mert *hisz így a legjobb és legmegbízhatóbb tanerőket fogjuk biztosítani.*

De van még más ok is, hogy így oldjuk meg még a kérdést, mert *így rendezhető lesz egyrésztől az ovoda, másrésztől az V. és VI. osztály, ugyszintén a felsőleányiskolának maig rendezetlenül álló viszonya és fenntartása.*

Amint első cikkemben is említettem, 1869—70 ben alig 80—90 gyer-

mek számára állították be és szervezték az *öcsödöt*, s jár abba egy évtized óta 200—250 gyermek. Ennyi sok egy terembe, s egészségügyi szempontból is hátrányos, ha eleinktünk is arról, mennyire czélszerűbb és helyesebb volna a kisebbeket elkülöníteni a nagyobbaktól. De az ily zsúfolás különösen akkor hátrányos, ha valamely betegség áruie ki a gyermekre közt, s azért igen csodáljuk, hogy a tisztí orvos ur e tekintetben nem javasolta maig a tanterem szaporítását.

Ugyanez alapon fejlődött az V. és VI. osztály és a felső-leányiskola rendezetlensége és fenntartásának visszagsága.

1869—70 ben ugyanis az inező körök azt hitték, ha négy tanerőt beállítanak a leányiskolákba, egyik tanítani fogja az I. osztályt, másik a II. és III. osztályt, a harmadik pedig a IV. V. és VI. osztályt. Azonban mi történt? *Az első osztályba* rendszerint 170—180 leánygyermek iratkozik, kiknek oktatása már magában két tanerőt vesz igénybe, amennyiben az 1868 évi népiszkolai törvény értelmében egy tanító csak 80 gyermeket taníthat. *A II. osztályba* rendszerint 90—100 gyermek jár, s így ezzel egy teremben a III. osztály el nem fér. *A III. osztályba* szintén 90—100 gyermek jár, mi szintén külön tanerőt igényel. *A IV. osztály* rendszerint 70—90 tanuló számlál, s így szintén külön tanerőt igényel.

Mivel a város 1869-ben csak 4 tanerőt szerződöttet, (kiknek fizetését Dr. Haynald Lajos bírónok-érek ur később a város helyett atyai kegyességgel elvállalta,) a mint az 1868. évi népiszkolai törvény fogantatottat, kintűnt, hogy az V. és VI. osztályról *nincs gondoskodva, ezek számára nincs tanerő beállítva.*

Mit tettek tehát az intézet vezetői? Kénytelenek voltak, annak reményében, hogy idővel majd csak rendeztetik e kérdés, a *tanerő díjazását a szülőkre róni* oly formán, hogy minden gyermek fizet havonként 50 krt, vagyis évenként 5 frtot. — Mivel az V. és VI. osztályt együttesen 50—60 gyermek látogataja, ily módon belőlük 200—250 frt a tanerő díjazására, mert a szegényeknek ez is el lesz engedve.

Ezen állapot állandósítása a szülőkre is terhes, Baja város jó hírnevére is hátrányos.

Terhes a szülőkre, mert a szegényebb osztályoknál hány család van, mely annyit sem bír az iskoláztatásra áldozni különösen akkor, ha 3—4 gyermekből is kellene azt fizetni részint itt az V. és VI. osztályban, részint pedig a felső népiszkolában. Háromtól majd havi 1 frt 50 kr volna fizetendő, ami évi 15 frtra rug, s ez 3—4 éven át ismét 45—60 frt, ami aztán sokakat arra bírja, hogy a törvényes kor előtt kifogják a gyermeket az iskolából, ami eléggé kitész abból, hogy míg a IV. osztályt 60—70 gyermek bevézgi, *alig 35—40 iratkozik az V. osztályba*, s később a 20—25 jár a VI. osztályba. E számok mindennél hatalmasabban beszélnek.

Epen így áll a *felső leányiskola* kérdése is.

Amint most a hatóság s az ügyek élén álló férfiak belátják, hogy a népiszkola elvégzése kevés napjainkban a leány gyermekeknek is, belátják és érzézték ezt egy egész évtizeden át a szülők, kik otrogalmották is az iskolánéket, hogy még legalább pár évi kúrszt nyissanak, s így lehetővé tegyék a leánygyermeknek, hogy a növekedésbe s más ily intézetbe juthassanak. Az iskolánéket

engedték a szülők ostromlásának, s *beállították a négyosztályu polgári leányiskolát*, felvéve ebbe a IV. osztályt végzett növendékeket, — amint ez a fiúiskolánál Apatinban is történt, hol az V. és VI. osztály szintén hiányzik, — később pedig, (midőn a holligutit Kubinszky halála után Czifrusz tanfelügyelő ur mind éron sürgette az V. és VI. osztály beállítását) ezt beszűntették és a főntebbi módozat szerint 1882-ben létesítették az V. és VI. osztályt, ugyszintén a két osztályu *felsőbb népiszkolát*, hol a szülők szintén havi 50 krt, *évi 5 frtot fizetnek a tanításért*, miután a városi hatóság ennek fenntartásáról sem 1869-ben sem azóta nem gondoskodott.

Ez a *tarthatlan állapot legalább is homálytolt Baja város jó hírnevére*, s mi így esodálkozunk, hogy egy évtized óta e kérdéssel sem a törvényhatóság nem foglalkozott, sem ott az érdekeltek szülők fel nem szóltak. Foglalkozni kellett volna ezzel a törvényhatóságnak, mert hallgatagon tűrni, hogy egyes szülők így megterheltesseken, talán még sem méltányos akkor, midőn az 1868. évi népiszkolai törvény értelmében a község feladata a szükséges tantermekről és tanerőkről gondoskodni. De kérvényezni és felszólalni kellett volna a szegényebb soru szülőknek is, hogy ők az évi 5 frt tandíját nem bírják, — s az a városi hatóság, mely kész oly intézet felállítására is áldozni, melyre a törvény nem kötelezi, talán *első sorban gondoskodott volna arról, hogy ezen tarthatlan állapotok megszüntetessenek*, a két tanerő évi 600 frttal díjaztassék és *így a szülők a havi 50 kr fizetése alól annál is inkább felmentessenek*, mert hisz az I.—IV. osztály ellátása a Turr-esatorna ásátása óta a városnak ugyszólván alig kerül áldozatába, s így nagyon méltó, hogy ha már kell áldozni, a dozzon in-kább egyetemeslegesen a város, mint hogy ez közvetlenül az egyes családokat terhelje.

De foglajguk már össze a mondotakat!

A külön tanítézt felállítása 20—25,000 frtot igényel, — a jelenlegi leányiskola bővítése 5—6,000 frttal létesíthető.

A külön álló tanítézt fenntartása évi 7—8,000 frtba jönne, míg az iskolánének vezetése által szerényebb berendezéssel évi 1100—1200 frttal fenntartható.

A külön tanítézt tanerői legjobb esetben is megközelítenék az iskolánékek odaadását, önfeláldozását és felmutatott sikerét, de azt felülmúlni alig bírnák.

A külön tanítézt felállítására mellett maradna az ovoda, az V. és VI. osztály, ugyszintén a felső leányiskola rendezetlen állapota, míg így 600 frt díjazással s két új tanterem építésével ez is lehetne orvosolható, — és akkor az ovoda is nyerne, az I. osztály növendékeit is két tanteremben lehetne tanítani.

Ítéjje meg most már minden elfogulatlan és az ügy iránt érdeklődő, *mellyik előnyösebb és keresztelűrehetőbb*: a külön tanítézt felállítása e, vagy pedig a meglévő leányiskola kibővítése?!

Hiszünk, hogy velünk együtt mindenki inkább a *jelenlegi leányiskola kibővítésére fog szavazni*, s hogy különösen az irányadó férfiak, amint a minisiteriummal való tárgyalások véget értek, ezen irányban teszik meg előterjesztésüket és javaslatukat a törvényhatósági közgyűlésnek.

De hiszünk azt is, hogy miután Drescher polgármester és dr. Ivánovits állnak az ügy élén, *e kérdés megoldása*

nem fog többé ad *graeccs calendas elodátatni*, hanem akár nyujt az állam segélyt, akár nem, akár járul az évi fenntartás költségeihez akár nem, *e kérdés nem fog megoldás nélkül a napirendről levetetni.*

Drecher Ede és Dr. Ivánovits Pál ritka szívóssága, tapintata és leleményessége mindenki előtt oly annyira ismeretes, hogy a siker iránt kétséget alig táplálhatunk, s így *melttán remélhetjük, hogy leányiskoláink fejlesztését és kibővítését még a belvárosi fiúiskolák fejlesztése előtt üdvözölhetjük és meglát-hatjuk.*

Adja Isten!

Budapesti kiállítási hírek.

Hasznok közgazdasági fejlődése komoly fordulóponthoz ért, amint ezt számos megfigyelésre méltó jelenség tanúsítja. Amit egy-két évtizeddel ezelőtt csak kevesen sejtettek, az ma már általánosan elismert, gyakorlati következményekben pedig énként érzett valóság: és ez az, hogy Magyarország pusztá földmívelő ország létere nem képes arra, hogy magát kulturálisan fenntartsa, sőt tán még arra sem, hogy államiságát végleg biztosítsa. Nemzeti iparunk kérdését nem vart gyorsasággal égetővé tették a világpiac sajtáságok konjunktúrái, amelyek következtében a mi helyzetünk, mint mezőgazdaságok mivelő országé tarthatatlanná vált; és az 1867 óta maugkra váltait nagy penzügyi következtességek meliott nem áll többé modunkban, hogy visszahúzódjunk az előbbi állapotunk pusztán szükségleteink böies megszorításában és életmódunk patri-archális egyszerűségében keresve óltalmat a nemzetközi verseny nehezen sújtó következtészeink elől. Ez az, ami az iparkérdés hazánkban égetővé, sőt létérdekké teszi.

E szempontból nézve az országos kiállítás a gyakorlati gazdasági politika egy nevezetes tette gyantán tűnik fel és egyáltalán impozans és orvendetes nyilvánulása gyantán a nemzet azon akaratának, hogy a magyar ipar fejlődése a magyar nép minden erejének összemunkódése által hatalmas lendületet nyerjen.

Közgazdasági életünknek egynemély körjelensége sürgetővé teszi a lapangó baj alapos felismerést és ha egy általános országos kiállítás eszmeje már előbb föl nem merül és a törvényhozás által meg nem valósítatik vala, úgy a jelenlegi gazdasági konjunktúra nyomása alatt most kellene hazánkban egy ily kiállítás rendezéséhez fognia.

A nagy kiállítási mű közgazdasági elemei, amennyiben már ma mérlegelhetők, azt a benyomást teszik a szemlélőre, hogy amaz általánosan elterjedt vélemény, mely Magyarországot többnyire tisztán földmívelő országnak tekintik, a tények valódi állásának többé meg nem felel és bizvást a túlhaladott álláspontok közé sorozható. Igaz ugyan, hogy a nyegvenes éveknek az akkori primitív viszonyokhoz képest épen nem fejletlen ipara a külföldi verseny következtében nagyrészt elcseszevődött, azonban az orsz. kiállítás-hoz érkezett tomeseg bejelentésnek két immár megdönhetetlen tényről tanusodunk: először arról, hogy a régi iparnak az ország sok részében még tekintélyes maradványai vannak, melyek a modern tökéletalom és technika haladás kellő kiaknázásával egy új ipar megteremtésénél értékes anyagként volnának felhasználhatók; másodsor pedig arról, hogy hazánkban az új iparunk egész sora keletkezett, amelyek a kedvezőtlen időviszonyok ellenére is újonti erőknek meglepő jeleit tudtak már több ízben nyújtani és a melyeknek kétségkenyitv szép jövő jósolható.

Még oly iparágakban is, amiknek létezéséről is alig volt a közvéleménynek tudomása, így például a szövő ipar terén is a hazai kiállítónak valóban impozans számával találkoztunk. Az a közeli négszáz név, amelyet ez az iparcsoport felmutat, arról tesz tanuságot, hogy még sem pusztá ábránd az az, ha a magyar szövő ipar föllendüléthez ama reményt fűzzük, hogy néhány év múlva legalább saját szükségleteinket a magunk erejéből leszünk képesek fedezni. A nagy-részt helyi szükségletet számára dolgozó ruha iparról ezuttal azómi sem akartunk, de az a körülmény, hogy a t. és b.örpár, a butorés disztopia: és a g.öppar csoportjának

kedelmibankok alakultak tisztán tulipán-üzlet folytatására. Kicsiny s nagy, a szegény naposmos s iparos, napi keresményeket tömegesen vették elő, a vásároltak részvényeket, melyek nagy árfolyammal keltek el, hisz nagy nyereséget helyeztek kilaútasára.

Az okos circumspetus hollandi, megszünt halgatni az ész szavára, kevés kivétellel mindannyi magával ragadta a gyors megzadandóhatás örjögő rogzeméje. Az oceániták s heroldiak bosszujja s káröröme tökéletes volt.

Az igazgatóság, az üzérkedési láz letőpontjára jutott. Egy tulipán ára 13000 forint is volt. Mindennek van határa; már feljebb nem mehetett; erről a szédítő magaságról csak örjögő sebességgel lehetett még csak lebukni.

És a crisis nem is váratott sokáig magára!

Miként a hogy lejtőjén egymásra tornyosult hótömeg a legkisebb szellőre, néha-néha egy-egy erősből viro megrendül, megomozdul, és a lavina feltárgóztatathatlan képzeltetlen sebességgel rohan le a magasságból, utjában minden elcsiperve, elpusztítva; miként igazolatos időken egy jelentéktelenebb ártatlan hír, hovatovább ceterjeje örísásvá nő, s a különben is igazolt lakosság közt a legnagyobb rémület képes előidézni: ugy ítt is egy véletlen esemény, mely szerint a haarlami bürzén 1637. elején egy kedvelt tulipán-faj árfolyama több száz forinttal visszament, oly paniqueot, oly rémületet s kétségbeesést idézett elő, hogy ennek hallatára az árfolyamok mindenfelé roppant összegekkel csökkenni kezdettek. Az ízelmek a maguk meztelenségükben feltárltak, a kák elkerülhetlen lón. Fejvesztve siettek ki a menteni, ami még menthető volt, de ezrel a lázas sietéssel, mohó megmondolatlansá kapkodással növelték a bajt. A vesztő fél a különbözöket készpénzben nem fizethette, a nyerb fél a tulipánokat természetben elfogadni nem akarta. Ezen se rendelet, se törvény nem segíthett.

Felbomlott a rend, fel a társadalmi élet. Általános javesztelés s kétségbeesés. Az arany hegyek elűntének, helyökbe kiábrándolás jött, kiábrándulás, mely azonban nemcsak hogy józan nem volt, hanem megfeszította meg; azt is észlelté, a kinek meg egy kicsike volt bellé. K's házak nagy házak egyre másra buktak; örültsg s öngyűlölet napirenden voltak. Uj chaos, uj tahuwahabu. Csáló s rászédelt, szede-gő s megcsalattott egyittesen choruban azok a lóldog holdaudokkal, kik ennek nyugodt szemlélti voltak, kiáláltak a jajgatást: Tonkre megy a világ. Nem igazsg, hanem hamisság ül a trónon. Közeldik a végítélet.

És ime! A világ nem ment tonkre. Nem megy most sem tonkre, akárhoz jategunk is. A világ nem változik, de az emberek se változnak, meg most sem tudunk s akarunk másképp, mint saját kárunkon okolni; pedig tanuhatnánk a multból! Rabi Akiba mondta: „Alles ist schon dagewe-se n”

Stern Abris,
tanár.

Közgazdaság.

A kénézés a borászatban.

A hordók kénézése és a boroknak a kénézett hordókba való lejtése is a régi, mondhatók: ősi szokás. Bizonyítják ezen állításunkat következő fontosabb adatok: Arnolph de Villanova 1530-ban nyomtatott s a horkészítésről szóló munkájában a kénézést mint régóta ismeretést említi. Freiherr von Holberg 1587-ben nyomtatott „Adeliges Landleben” című munkájában a többi közt ezeket mondja: „Nálunk Ausztriában a kénézés kiválóan hasznos és szükséges”; aztán leírja: miképen készítenek a kénézleteket. Bizonyítja az 1700-ban Drezdában megjelent „Curioser und offenherziger Weinartzt” és számos újabb keletű munka, bárha az is ismeretes már, hogy „a tulkénezzett bor kellemetlen ízű, a melnek és főnek ártalmas, fejfájást, szédülést, a mell elszorulását, hányást stb. okoz.”

Mind ezek dacára, noha többibben történtek komoly kísérletek a kénézés a pinczéből való kiküszöbölésére, a kénézés fentartja magát, noha több állam részéről a büntető cselekvények közé soroztatott.

„Ma a kénézés fejlődött közlekedési viszonyaink között oly nagy jelentőségű, hogy használatát mint valamely borvidék kivélti képességének mértékét tekinthetjük; mert a bol a hordókat nem kénézik, a borok tisztánmaradása a szállítás alatt problematikus, s a borokat hosszú szállításra kénézés nélkül nem lehet koczkatatni.”

Nem lehet említtlen hagyni, hogy néhol, főleg Spanyolország, Portugália és Dél-Franciaországban a kénézést nagyban üzik s főleg a must conserválására használják, hogy annak élvezetét a

szőlőkől távolfekvő városokban lehetővé tegyék, s noha a kénézésnek már fentebb említett hatása elvitatlan, tudunknak sem az orvosok, sem a többi egészségügyi közegek nem emlékeznek arról, hogy ennek következtében veszélyes megbetegedéseket vagy tömeges mérgezéseket észleltek volna. Tudva van, hogy a folyadékok által elnyelt kénéssav lassankint oxydálódván, kénsavvá alakul, s így az erősen kénézett borokban idővel megfelelő nagyobb mennyiségű kénsavas sókat találunk. A kénsavas sóknak szaporodása a borban azonban a timsónak és gipsznek a borhoz tétele által is történhetik, mint ez Dél-Franciaországban gyakorolattik. Ez okból a francia kormány a fogyasztókat védelmezendő, kijelentette, hogy a bornak literenkint 2 g/ kénsavas káliumnál többet tartalmaznia nem szabad.

A magyar kormány is 1879. január 2-án kelt 57.333. sz. rendeletével a fuchsin alkalmazása ellen kibocsátott rendszabály alkalmazásból a kénézés ellen is fellép, megszabván, hogy azon borok, melyek kénsavas tartalmuknak bizonyultak, a forgalomtól kizárandók s mindaddig pinczekezelés alatt hagyandók, míg a kénsav a lassu oxydatio következtében el nem tűnik.

Ezen rendeletnek más czélja nem lehetett, mint megakadályozni azt, hogy Magyarországon — mint másutt — tulkénezzett must segítségével édes borokat készítsenek, s mint számos ez irányban tett vizsgálatok bizonyítják, a magyar aszúborok kiválóan kevés kénsavval és kénsavat tartalmaznak, s így melán megérdemlik, hogy az orvosok mint gyógyborokat a tokaji bort s a magyar borokat egyáltalában olyan nagyra becsüljék.

A rendeletnek azonban rossz következei voltak, mert főleg Szécsény részéről több borküldemény mint „kénézés által hamisított” kif-gás alá vétettek és el nem fogadtatott.

Szabad kénsav, mint arról többszörösen meggyőződünk a legfinomabb, legkitűnőbb borokban is lehető, s palackokban számos éven keresztül megmarad a kénsav anélkül, hogy a borból annak ízét kiérzeni vagy élvezetnél a fentebb említett kellemetlenséget tapasztalni lehetséges volna.

De ezenkívül a kénsav legbiztosabb orvossága a beteg boroknak, s alkalmazását eltiltani annyira volna, mint némely éveken milliányi hektoliter bort veszendőbe menni hagyni.

A kérdés ilyen módon rendkívül fontos lévén, a klosterneuburgi kísérleti állomás nem kevesebb mint 623-féle bort vizsgált meg a világ minden részéből, s ezek közül 562 (—90.2%) bor törvény által határolt kitűzött 2g/ kénsavas káliumnál kevesebbet tartalmaz egy literben, söt 489 (—78.5%) bor kevesebbet tartalmaz 12g/ nál. 40 (—6.4%) bor 2-4g/ között, 21 (—3.4%) bor 4g/ kénsavas káliumnál többet tartalmazott.

Különösen fényesen állították ki a próbát a magyar borok, mert noha a megvizsgált 86-féle magyar bornak közel a fele tokaji és aszúbor volt, melyeknél a kénsav alkalmazása különösen indokoltnak mondható; csak négy bor tartalmaz többet 1.4% kénsavas káliumnál, 15 boron kívül a többi 81 meg 1% kénsavnál is kevesebbet tartalmaz csak egyetlen tokaji tartalmaz kivételesen 1.904% kénsavas káliumot.

A legtöbb kénsavas káliumot tartalmaztak az olasz, de legfőképpen spanyol és sryai borok.

Jellemzi továbbá a magyar borokat, hogy feltűnően sok phosphorsavat tartalmaznak, kivált a tokajiak; csak két magyar bor találtatott, melynek hamuja 11% nál kevesebb phosphorsavtartalommal bír, míg a spanyol boroknak több mint fele kevesebb phosphorsavat tartalmazott a hamuban 7% nál.

A többire nézve a terjedelmes táblázatból a következőket vesszük át: a tokaji borok szesztartalma 15.01—8.71 térfogat százalék, savtartalma 0.8—0.47% cukortartalma 24.87—8.84% gycerintartalma 0.121—1.27% között ingadozott, s a gýmöles cukormennyisége mindig felülmúlja a szőlőcukorét.

M. P.

Nyílt tér.*

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legjobb asztali- és üdítő ital,
kítúnó hatásának bizonyított köhögésnél,
gégebajoknál, gyomor- és hólyaghu-
rutnál.
Mattoni Henrik, Karlsbad és Budapest.

*Eg évet alatt közöltöketek nem vállal felelősséget a rovat

Üzleti tudósítás.

Baján, 1885. márczius 21.

Buza uj	7-40
Zab	5-70
Arpa	6-10
Rozs	7-—
Kukoriza uj	5-60
Köles	5-20
Bab uj	7-—

Áz árak 100 kilogr. után.

AZ ELSŐ CS. KIR.

DUNAGŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT M E N E T R E N D J E.

Érvényes 1885. feb. 21-től további intézkedésig
SZEMÉLY- és POSTAHAJOK
Budapestre: naponta kétszer, reggeli 3 óra 45 perczkor, és délutáni 3 órakor.
Mohacsra: naponta kétszer, reggeli 6 óra 45 perczkor, és este 8 óra 40 perczkor.
Ujvidékre: naponta reggeli 6 óra 45 perczkor.
Zimony, Belgrád és Panaszovára: keddén, szerdán, pénteken é vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.
Orsovára és a Dunafejedelemsegekre: szerdán, pénteken és vasárnap reggeli 6 óra 45 perczkor.
A hajók indulása Budapestről: déli 12 órakor és éjeli 11 órakor.
Érkezés Budapestre: hajnalban 3 órakor és délután 2 óra 45 perczkor.

Vasúti menetrend

Bajáról—Szabadkára.

Bajáról indul	d. e. 10 órakor.
Békés-Borsód	10 — 45 pk
Bács-Almás	11 — 30 „
Csákeria	11 — 58 „
Szabadkára érkezik	déli 12 — 32 „
Budapestre	esti 8 — 15 „
Szegedre	d. u. 4 — 30 „
Gombosra	esti 7 — 11 „

Értesítvény.

A tavaszi idény megnyitával van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy az eddig is általam készített s nagy kedveltségnek örvendő **arozkenőcsöt** — ezentul teljesen dr. Spitzer-féle kenőcs eredeti vénye után készíttve, szolgáltatom ki.

Használati utasítás

a dr. Spitzer eredeti vénye után általam készítt

arozkenőcs, szappan- és mosdóvizhez.

Ezen kenőcs feltárgelő tisztítja az arczbört, mindenféle foltok és pörsevéséktől, de különösen szeplő és májfolt ellen igen kítúnó és ártalmatlan hatásuk oly nagy, hogy korosabb éveknekél is bámulatos eredményt idéznek elő. — A kenőcsből este lefekvés előtt nagyozó nagyságu az arczra kenetik, reggel az öszhangzatos aranyban készítt mosdóvízzel (szívacs segélyével) lemosatik. a rendes mosás utáná egyedül ezen epe szappannal történjék, mely mosláshoz rendesen használva, magában is, mint kítúnó bört finomító régebben ismertetik.

1 kis téglya arozkenőcs	40 kr.
1 nagy	80 kr.
1 üveg mosdóviz	80 kr.
1 drb Epe szappan	40 kr.

Postán! forintot alul megrendelések nem küldetnek. Figyelmeztetem a t. e. közönséget, hogy csakis ezen nyomtatott utasítás, nevem és ezegemmel ellátottak valódiak.

Ismét eladók megfelelő árkedvezményben résztlenek.

Pollerman B.

BAJÁN,

az „Üdvözlőház” czimzett gyógyszerár tulajonos.

Heti naptár.

APRIL HÓ (30 NAP.)

13. Hétfő	Herményeg	Holdföldtársa
14. Kedd	Tibor	15-én 7 ó 7
15. Szerda	Anasztázia	p. reg. szep
16. Csütörtök	1. anbert	kellemes idő,
17. Péntek	Amicot	hívos regg.
18. Szombat	Apollonius	
19. Vasárnap	Timon	

MATTONI BUDA-KIRÁLY
KESERUVIZÉ
Több kiállításon jutalmat nyert.
kapható minden gyógyszerár és utazási kereskedésben.
MATTONI és WILLE
BUDAPESTEN.

Feloldó szerkesztő:

CSEBBA FERENC.

1750.
K. 1885. sz.

Árverési hirdetés!

A bajai kir. járásbírósg mint telekzőnyvi hatóság részéről **Pukkel György** szakadkai lakos végrehajtott kérelme folytán **Katz Antal** és neje **Banyik Mária** szabadkai lakos végrehajtott szenedettek elleni végrehajttai ügyében a végrehajttai árverés 1000 frt — kr tökévelés és annak 1883. évi december hó 31-ik napjától járó 8%, kamatai, 97 frt 60 kr végrehajttai már megállapított, valamint jelenlegi 11 frt 40 kr és a meg felmerülő egyéb költségeknek kielégítése végett az 1881. 60 t. cz. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő Bajai istvánmegyeyi 185. számú tjkben foglalt felerészben Koré József másik felerészben Katz Antal és neje szül. Banyik Mária nevén álló A. I. 187. hr. sz. 186. ö. i. számú 773 frtra becsült egész ház és hozzátartozó 140 [ö] beltelekre, tekintettel a fenthivatkozott törv. czikk 156. §-ának e. pontjára ezennel elrendeltetik, és annak a kebl. tkvi iroda helyiségében leendő megtartására határidővel **1885. évi Junius 1. napjának délutáni 3 órája** kitűzetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladni fog.

Az ingatlan a fent kitétt árban fog kikiáltatni.

Árverezni kívánók tartoznak a kikiáltási ár 10% százalékát készpénzben vagy ovadékképes papírban a kikiáltott kezéhez letenni.

A kir. járásbírósg mint telekzőnyvi hatóság.

Baján, 1885. évi márczius 4.

Rácz,
kir. járásbíró.

Vétele és eladása

mindennemű állami járadékok, földterhementesítési kötvények, záloglevelek, elsőbbségi kötvények, részvények, sorsjegyeknek stb. és valutáknak napi arfolyam szerint. Igények minden húszhoz. Tízdel megbízások pontosan és discretio mellett eszközöltenek. Megbízható információk ingyen és készpénzért.

„Fortuna” bank- és váltóüzlet

Herzfelder Ignác és Társa

Budapest (Harris bazár) városhátér 9. sz. Telefon-összeköttetés.

Svájezi
Chocoládé
és
CACAO

Amidőre Kohler & Fils Zürichből
Károlyi Károly (svájce)
A gyártásról 1893-ban
1. díjat nyertek a Berni Kiállításán.
Hermath & H. német
12. díjazottak az 1893-as
Bécsi Kiállításán.

Svájezi
Chocoládé
és
CACAO.

A bőr uj zománczát mindig megtartja.

JÓZSEF FÖHERCZEG
a földművelés, ipar- és kereskedelmügyminiszter és számos főúr, gazda és állatorvos a legnagyobb císmerezzel tüntette ki

Nemencsek J. és Társa
kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.

Fekete bőrkenőcs 1 kilós bádogdobozban	1 frt 20 kr.
Szíva bőrkenőcs 1 kiló	1 frt 60 kr.
Gépjárató sejkénőcs 1 kiló	1 frt 40 kr.
Velenesei kettős bőrlekk 1 liter	3 frt.
Bőrmosó szappan 1 nagy darab	1 frt.
Állat-, gyógy- és pata-kenőcs 1/2 kiló	2 frt.
Fekete viasz 1 nagy darab	1 frt.
S a híres gyógyszerész Szultana növényiszappan 1 doboz 1 frt.	

NEMENCSEK J. és TÁRSA
első magyar kizárólag szabadalmazott fekete bőr-kenőcs, bőrlekk, állat-, gyógy- és papere szappan a gyógyszerész-pécses szappan gyára.

A fent kitelt találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető.

Cím: Budapest, X. Kőbánya, Jászberényi-ut, Lázár ház.

Miután igen sok visszaesés történt aruimmal, ügyelmeztetem a nagyérdemű közönséget, hogy egyedül a nálam rendelt és gyáramból küldött árverti vállalat felelősséget.

A bőr teljesen vízhatlanná lesz.

A cipő nem zsírosítja el a ruhát.

A legjobb borderítő szer.

Egy, ismert magyar, balatonvidéki borkereskedő feltalálta azon borderítő szert, mely a legtörőttebb és legzavarosabb bort is **3 nap alatt** kristály fenyessé teszi, anélkül, hogy a borban utóíz, vagy butellázásnál a legesékélyebb **csapadékot** hagyna az üvegben. Ezen szer több pinczében használtatott s nagyobb vendéglőkben is **2 év óta a legnagyobb sikerrel** használják. 1%-os palack ára 2 frt 30 kr. Minden üveg használati utasítással küldetik. Megrendelhető: Budapest a „Munkatárs” kiadó hivatala útján: IV. ker. Lipót-utca 6. szám I. em. 12. ajtó.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

KÉSZIT

GYORSAN, CSINOSAN és JUTÁNYOS ÁRON

mindennemű

NYOMDAI MUNKÁKAT.

Készít továbbá

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNYOKAT

FALRAGASZOKAT,

számlákat, adress- és vizit-kártyákat,

ÉTELEKREKAT,

eljegyzési- és esketési meghívókat,

GYÁSZJELENTÉSEKET,

KÖZSÉGI NYOMTATVÁNYOKAT,

ugyszintén raktáron tart

kötelezvényeket és ügyvédi meghatalmazásokat.